

seende lever under et Tryk; men hvor man ikke er saa heldig at have en saadan Godseier, der er det netop Tilfældet, hvad den høitærede Minister før sagde ikke var Tilfældet, at han pincer den sidste Stilling ud af Fæstere. Og ikke alene dette; men en saadan Godseier fortaar ved enhver Fæstebidighed at tage de smaa Skovmaal fra Gaardene og derved gjøre sig de nye Fæstere mere og mere afhængige. Naar jeg har sagt, at en Afløsning ogsaa trævedes af Hensyn til Almenvellet, saa er det, fordi der i Fæsteegne altid bliver en hel Del Mennesker tilovers hvert Aar. Disse Mennesker maa da gaa hen til andre Steder, og derved er det, at der i Selveiregne bliver Overbefolkning, idet Folkene fra Fæsteegnene ty derhen, leie sig en lille Leilighed der osv. Eller ogsaa tage disse Folk til Kjøbitæderne, og derved fremkomme mange af de Forhold, som navnlig det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds pegede hen paa og opfordrede os til at afhjælpe; men naar det ærede Medlem ikke vil være med til at afløse de uheldige Fæsteforhold, saa arbejder han i Virkeligheden selv til Jordel for Socialismen. Jeg siger ikke, at han gjør det med Billie, og jeg er i det Hele vis paa, at det ærede Medlem og hans Meningsfæller ere overbeviste om, at det, de gjøre, er det Rette, og maaste jeg selv, hvis jeg var født i den Stand, vilde være ligesom de Herrer og maaste være; men hvad jeg vil lægge de Herrer paa Hjertet er at se Fæsteforholdene i det rette Lys. Jeg skal endvidere anføre, at hvor Fæsteforholdet er tilstede, er det dog virkelig Tilfældet, at Mand, som ellers kunde ønske at forbedre deres Jord ved Dræning og i det Hele at drive den paa bedste Maade, indlade det, idet de sige til sig selv, at naar de drive deres Jord op til den største Fuldkommenhed, saa komme deres Børn til at betale for det bagefter, og de ere ikke engang sikre paa, at Børnene faae Jorden. Jeg skal ikke opholde mig videre ved denne Lov; thi jeg veed jo, at den faar den sædvanlige Skæbne, at vi ikke komme nogen Vei med den, fordi vi ikke have en Regjering, der ret af Hjertet vil være med til at løse Fæsteforholdet. Havde vi en saadan Regjering, saa er jeg er overbevist om, at man paa et andet Sted — thi jeg tør ikke her nævne Landstinget — vilde række Haand til en saadan Afløsning; men det vil ikke ske, saalange Regjeringen ikke gaar med Folkethinget. Jeg vilde imidlertid ønske, at ikke blot den Side af Folkethinget, hvortil jeg hører, men ogsaa den anden Side af Thinget vilde komme til det Resultat, at Forholdet bør løses; thi saa er jeg overbevist om, at vi naaede Maalet til Gavn for Fæsterne og Almenvellet.

Solstein-Ledreborg: Der er en Egenommelighed ved dette Lovforslag, som ikke findes ved alle Lovforslag, nemlig, at den Gang det tiligemed flere andre Lovforslag blev indbragt af det

ærede Medlem for Frederiksfund (B. Christensen), herseede der i det Mindste hos ham ikke nogen stærk Overbevisning om, at det nogensinde vilde blive til Lov. Det ærede Medlem sagde nemlig: „Vi haabe i det Mindste at opnaa dette ved den fornøiede Indbringelse af disse Forslag, at det ved Behandlingen af dem her i Salen vil komme til at staa klart, at Folket gjennem de nye Valg har billiget Forslagene og vor Virksomhed for deres Gjemmemførelse.“ Derved faae da disse Forslag en helt anden Karakter. Derfor særlig det Lovforslag, der her foreligger, var stillet i den Hensigt at føre det igjennem i Aar, vilde jeg ikke have bedet om Ordet, thi jeg er overbevist om, at — hvad jeg siger eller ikke siger — gaar Forslaget igjennem i denne Sal og ikke igjennem i den anden Sal, men da Forslaget er indbragt snarere som en Opfordring til Befolkningens Repræsentanter til at udtale sig om den Retning, hvori Forslaget gaar, tror jeg, at man med Taknemmelighed maa efterkomme en saadan Opfordring. Med Hensyn til min Stilling til Forslaget, forsaavidt det vedkommer mine personlige Forhold, skal jeg fatte mig meget kort. Jeg er naturligvis imod Lovforslaget — derom kan der naturligvis ikke være nogen Tvivl, saa at dette ikke behøver nærmere at begrundes — ogsaa af Hensyn til Godseierne. Jeg vil ikke være mere affekteret end nødvendig og vil derfor sige, at dette er virkelig ogsaa et Hensyn for mig, men det er ikke Hovedhensynet, navnlig af den Grund, at jeg tror, at det for de fleste Godseiere ikke har en saa overordentlig stor økonomisk Betydning, om der udkommer en Lvangsfæstelov eller ikke. Den høitærede Minister oplyste — det er jo erkendt fra flere Sider, og jeg veed det ogsaa af personlig Erfaring — at der paa mangfoldige Godser er solgt Fæstesteder, som Fæstterne, efterat have kjøbt dem, kort Tid efter, ja Dagen efter, have solgt til betydelig højere Pris, end de selv have givet, og dette er vistnok et Bevis paa, at Godseierne faae mindre for disse Fæstesteder, end de — jeg vil ikke sige: burde, men — kunde tage, og jeg tror, at de ved en Lvangslov vilde faae noget mere eller ligesaa meget, som ved de frivillige Overdragelser. Naar jeg imidlertid er imod Forslaget, er det, fordi jeg ikke kan se Andet, end at den Grund, jeg anser for en absolut nødvendig Betingelse for at kunne stemme for det, og som er den samme, som den ærede sidste Læser fremførte, nemlig at Loven kræves af det offentlige Vel, ikke er tilstede. Jeg mener dermed ikke, at Fæstestitutonen skal være en god Institution, eller at der skal være Noget at indvende imod, at Fæstegodset gik over til Selveiendom — jeg kunde forsaavidt endogsaa ønske det — men jeg mener, at det ikke er nok, at man kan paavise, at Fæstevæsenet maaste i økonomisk Henseende og maaste i andre Henseender kan have en skadelig Indflydelse, og at det derfor er ønskeligt, at det ophører, men